

ΡΩΣΣΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΧΡΟΝΟΜΕΤΡΟΝ

[ΥΠΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΥΛΗΝ]

Ἔχω ἀκόμη ζωηράν τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἐσπέρας ἐκείνης τοῦ Δεκεμβρίου. Ἐκαθήμεν παρὰ τὴν στρογγυλὴν τράπεζαν καὶ ἀνεγίνωσκον μίαν ἐπιθεώρησιν. Ὁ θεῖος μου ἐκάθητο ἀπέναντί μου εἰς τὴν πολυθρόνα του τελείως ἀπερροφημένος ἀπὸ τῆς σκέψεως του καὶ ἐκάπνιζε τὴν πίπταν του. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐσήκωνα τοὺς ὀφθαλμοὺς μου ἀπὸ τὸ βιβλίον καὶ παρετήρουν τὴν θύελλαν τοῦ ἐμαίνετο ἔξω.

Ὁ θεῖος μου ἤναψε τὴν πίπταν του καὶ ἤρξατο:

«Ὅταν ἤμην ἕνας ἀπλοῦς ἀξιωματικὸς τῶν Οὐσάρων συνεκεντρώθημεν κάποτε εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἱλάρχου Ἀσσενμπρένερ. Εἶχε τὰ γενεθλιά του. Τὸ Σύνταγμα μας τῶν Οὐσάρων μόλις εἶχεν ἐπιστρέψει ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν εἰσχομεν δὲ σταθμεύσει εἰς τινὰ πληκτικὰ χωρία. Τὰ χαρτιά καὶ τὸ πιετό ἦτο ἡ μόνη μας διασκέδασις.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν γενεθλίων εἶχον κληθεῖ 6 κύριοι. Τὸ ἐσπέρας ἐκαθίσταμεν εἰς τὴν Τράπεζαν τοῦ παιγνιδίου καὶ ἐπαίζαμεν ἕκαστέ. Ὁ κόμης Ὀλοοβσζυ μᾶς διηγεῖτο, ὅτι τὴν προηγουμένην ἑβδομάδα εἶχε πρωτοφανῆ τύχην εἰς τὰ χαρτιά παίζων μαζὺ μὲ ἕνα γαιοκτήμονα. Εἶχε κερδίσει 1500 ρούβλια, ἕνα ἱπποκὸν καὶ ἕνα χρυσοῦν χρονόμετρον. Μᾶς εἶδει ἕν παλαιόν, ἀρχαῖον ὥρολόγιον καὶ εἶπε: «Τὸ ὥρολόγιον αὐτὸ εἶναι σπάνιον πρᾶγμα. Διὰ τίποτε δὲν τὸ δίδω. Καθὼς μοῦ εἶπαν τὸ ὥρολόγιον αὐτὸ δὲν ὑπάρχει παρὰ εἰς 2, 3 ἀντίτυπα μόνον.»

Ὁ Τσεμερκάρεβ ἐγέλασε. Ἀλλὰ πλανᾶσθε ἀγαπητέ μου, εἶπε, δύναμαι κάλλιστα νὰ οἴσθαι δεῖξω ἕνα παρόμοιον χρονόμετρον. Τὸ ὥρολόγιον αὐτὸ δὲν εἶναι τόσο σπάνιον, ὅσον φαντάζεσθε».

Ὁ Ὀλοσόβκι ἐκίνησε ἀμφιβάλλον τὴν κεφαλὴν του: «Ποῦ θὰ δυνηθῆτε νὰ εὑρετε ἕνα χρονόμετρον σὰν τὸ ἰδικόν μου; Συγνώμην, ἀλλὰ δὲν οἴσθαι πιστεύω.»

—Θέλετε νὰ στοιχηματίσωμεν;
—Παρακαλῶ.

Τὸ στοιχημα ὅμως δὲν ἐπροκάλεσε τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Οὐσάρων. Ἡ διασκέδασις ἐξηκολούθησε. Αἴφνης ὁ Κοσὶν διέταξε τὸν ὑπὲρ τὴν του νὰ κλείσῃ τὰς θύρας, καθότι, ἐπρόκειτο νὰ κατασκευασθῇ τὸ περίφημον ρωσικὸν Μπόλ. Αἱ θύραι ἐκλείσθησαν, τὰ φῶτα ἐσβέσθησαν, οἱ ὑπηρεταὶ ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ δωμάτιον ἐπάνω δὲ εἰς τρία διεσταυρωμένα ξίφη ἐτοποθετήθη ἕνας κῶνος ζακχάρεωσ ἀφοῦ προηγουμένως ἐβράχη μὲ ὀλίγον ροῦμι. Εἰς τὸ δοχεῖον, ὅπου ἐβραζε τὸ μπὸλ ἐχύθη κονιάκ ροῦμι καὶ οἶνος. Τὸ οἰνόπνευμα ἤναψε. Ἐτραγουδοῦσαμε παλαιὰ Ῥωσικά τραγούδια. Τὸ δωμάτιον ἔλαμπε ὀλόκληρον ἀπὸ τὰς φλόγας τοῦ οἰνοπνεύματος. Αἴφνης ὁ ἀξιωματικὸς τῶν Κοζάκων Σερέτης ἐφώνησε:

—Σύντροφοι, πρέπει νὰ φύγω. Ἔχω σήμερον ἐπιθεώρησιν. Ἀκριβῶς εἰς τὰς δεκά πρὸς νὰ εἶμαι εἰς τὸν Στρατῶνα. Ὀλοσόβκι τί θῆρα εἶναι; Γὰ ν' ἀκούσωμεν τὸ χρονόμετρόν σου τί λέγει.

Ἦκούομεν πῶς ὁ Ὀλοσόβκι νευρικὰ ἤρεύνα

τά θυλάκιά του. Τέλος ἐφώνησε τρομαγμένος:
'Αλλά είναι ἀδύνατον!

—Τί είναι ἀδύνατον, ἠρώτησε ὁ Ἀσενμοβρέ νερ.

—Δὲν δύναμαι νὰ ἀνεύρω τὸ ὥρολόγιόν μου. Τὸ εἶχα θέσει ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἀνάψατε λοιπὸν «Φῶς».

Ἦσαν τὸ φῶς καὶ ἠρχίσασαν νὰ ἀναζητῶμεν τὸ χρονόμετρον. Ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμεθα νὰ τὸ ἀνεύρωμεν οὐδαμοῦ. Ἦτο μιὰ ὀδυνηρὰ στιγμή καὶ δὲν ἐτόλμων ὁ εἰς νὰ ἀτενήσει τὸν ἄλλον.

—Πότε εἶδατε διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ ὥρολόγιόν σας; ἠρώτησεν ὁ οἰκοδεσπότης.

—Μόλις ἐκλείσαν τὴν θύραν, πρὸ ὀλίγων λεπτῶν. Ἐξήγαγον τὸ ἀμπέζονόν μου καὶ ἐσκέφθην: θέτω τὸ ὥρολόγιόν μου παραπλευρῶς μου ἐπὶ τῆς τραπέζης. Τουλάχιστον θὰ γνωρίζομεν τί ὥρα εἶναι.

Ἐσιωπῶμεν. Αἰφνιδίως ὁ Ἰβάνωβ ἐκτύπησε τὴν χεῖρα του ἐπὶ τῆς τραπέζης τόσο δυνατὰ, ὥστε τὰ ποτήρια ἐθραύσθησαν καὶ ἐφώνησε:

—Ἄς ἀναζητήσωμεν πάλιν τὸ ἀναθεματισμένον ὥρολόγιον. Κοιτάξατε κάτω ἀπὸ τὴν τραπέζαν, κάτω ἀπὸ τὰ καθίσματα.

Ἀνεζητήσαμεν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν καὶ ὅμως δὲν εἴρωμεν τὸ ὥρολόγιον. Ὁ Ὀλοσόβσκυ ἦτο ἐκνευρισμένος καὶ ἐφώνησε κάθε λεπτόν. Ἀφήσατε τὴν ἀναζήτησιν.

«Εἰς τὸν διάβολον, τὸ ὥρολόγιον». Ὁ Ἰβάνωβ τοῦ ἀπήντησε. «Τὸ χρονόμετρον δὲν με ἐνδιαφέρει. Δὲν ἔννοεῖς, ὅτι ἐδῶ εἴμεθα μόνον ἀξιοματικοὶ καὶ οὐδεὶς ἄλλος...»

Ἐκαθήμεθα εἰς τὴν τραπέζαν καὶ ἐσιωπῶμεν. Τότε ἠρώτησε ὁ Κοσίιν τί θὰ κάμομεν κύριοί μου; Ὁ Πλαρχος ἐβήξεν ἐλαφρῶς καὶ εἶπεν εἰς αὐστηρὸν τόνον:

Κύριοι! Τὸ ὥρολόγιον πρέπει νὰ εὐρεθῇ ἐντὸς μιᾶς ὥρας.

Ἀπεφαισθη, ὅπως ἕκαστος ἀπὸ ἡμᾶς ἀφεθῆ νὰ ἐρευνήθῃ. Πρῶτος ἠρευνήθη ὁ ἀξιοματικὸς τῶν Κοζάκων, ἔπειτα ὁ Ἰβάνωβ. Με χεῖρας τρεμούσας ἐκένωσε τὰ θυλάκιά του καὶ εἶπε. Τί σκάνδαλον! τί αἰσχος! Εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποῦ ἀξιοματικοὶ ἐρευνῶσι τὰ θυλάκια συναδέλφων των. Οὕτω ἠρευνήθημεν ὅλοι, δὲν ἔμενε δὲ παρὰ ὁ λοχαγὸς Τσεμεκμάρεβ.

—Λοιπὸν Τσεμεκμάρεβ ἐλάτε ἐδῶ, ἐφώνη-

ξε ὁ Ἰβάνωβ.

Ἀλλὰ ὁ Τσεμεκμάρεβ ἔσπευξε ὡχρὸς σθηρῶμενος εἰς τὸν τοῖχον με χεῖλη τρέμοντα, δὲν ἐκινήθη δὲ ποσῶς.

—Τσεμεκμάρεβ, εἶπεν ὁ Πλαρχος, ἐλάτε λοιπὸν ἐδῶ. Εἶδατε ὅτι ὅλοι ἡμεῖς...

Ὁ Τσεμεκμάρεβ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ἔπειτα δὲ με διακεκομμένα φράσεις εἶπεν:

—Ἐγὼ... ἐγὼ δὲν θὰ σὰς ἐπιτρέψω νὰ με ἐρευνήσητε.

Ὁ Ἰβάνωβ θυμώσας ἐφώνησε: Τί, δὲν θὰ μᾶς ἐπιτρέψετε νὰ σὰς ἐρευνήσωμεν; Ἡμεῖς πέντε παλαιοὶ ἀξιοματικοὶ ἐπιτρέπομεν νὰ μᾶς ἐρευνήσουν καὶ σεῖς... Ἐγὼ ἕνας παλαιὸς μαχητὴς ἐδείξα τὰ θυλάκια μου. Εἶσαι ἀνώτερος τάχα ἀπὸ ἡμᾶς, ἢ ἔχεις ἄλλας ιδέας περὶ τιμῆς; Ἐμπρὸς ἠγγήσομαι;

Ἀλλὰ ὁ Τσεμεκμάρεβ ἐκίνησε ἀρνητικῶς τὴν κεφαλὴν. Ὁχι δὲν θὰ τὸ ἐπιτρέψω.

Ἐπῆρξε κατὶ τὸ τρομερὸν εἰς τὴν στάσιν του, εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ποῦ ἐδείκνυον τὴν θανάσιμον ἀγωνίαν ἀπὸ τὴν ὀποκίαν κατεῖχετο.

Ὁ Ἰβάνωβ ἤλλαξε τόνον καὶ εἶπε:

—Ἀγαπητὲ Φίλε, ἄφισε λοιπὸν αὐτὰς τὰς ἀπερισκεψίας. Γνωρίζεις, σὲ ἔχω σὰν παιδί μου. Ἴσως νὰ ἔκαμες κανένα ἀστεῖον λόγῳ τοῦ βλακώδους στοιχήματος. Ἀρκετὰ ἐγέλασες μαζὺ μας... Σὲ παρακαλῶ.

Ὁ Τσεμεκμάρεβ ἔσπευξε ἀκίνητος κατακόκκινος ἀπὸ τὸ αἶμα ποῦ εἶχε συγκεντρωθεῖ εἰς τὴν κεφαλὴν του, ἔπειτα ἔλαβε τὸ χροῖμα τοῦ θανάτου, ἤρχισε νὰ τρέμη καὶ ἐκίνησε ἀρνητικῶς τὴν κεφαλὴν του. Νεκρική σιγὴ ἐβασίλευε. Ὁ Ἰβάνωβ ἠγγέρθη τότε καὶ χωρὶς νὰ ἀτενίσῃ τὸν Τσεμεκμάρεβ εἶπεν:

—Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κύριε Ὑπολοχαγε δὲν ἀμφιβάλλομεν διὰ τὴν τιμιότητά σας ἀλλὰ δὲν στέκει νὰ εἰσθε καὶ σύντροφοί μας.

Ὁ Τσεμεκμάρεβ ἐκλαυσε, ὄρμησε νὰ λάβῃ τὸ ξίφος του, ἀλλὰ κατόπιν κατώρθωσε νὰ γίνῃ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ἐφυγεν πρὸς τὴν θύραν οἰωπηλός.

Διὰ συνέχαιαν τῆς διασκεδάσεως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ πλεὸν λόγος. Ὁ οἰκοδεσπότης ἐκάλεσε τοὺς ὑπηρετὰς καὶ τοὺς διέταξε νὰ καθαρίσουν τὴν Τραπεζαν.

Ἐκαθήμεθα ὅλοι με χαμηλωμένας τὰς κεφαλὰς μας. Τότε ἐφώνησε ἕνας ἀπὸ τοὺς ὑπηρετὰς.

—Κύριε Πλαρχε, ἰδοὺ τὸ ὥρολόγιον.

Καὶ πράγματι κάτωθεν τοῦ δοχείου, ἐντὸς

τοῦ ὁποῖον εἶχε βράσει τὸ μπὸλ, εὗρισκετο τὸ ἀναθεματισμένον αὐτὸ χρονόμετρον.

Ἄφου ἀπεμακρύνθησαν οἱ ὑπηρέται, ἤρχισαμεν νὰ συζητῶμεν τὴν ὑπόθεσιν.

Οἱ νεώτεροι ὑπερασπίζοντο τὸν Τσεμεκμάρεβ, ἀλλὰ ὁ Ἰβάνωβ εἶπε:

—Μᾶς προσέβαλεν ὅλους, πρέπει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Σύνταγμα.

Ὅτε ἐσηκώθημεν διὰ νὰ ἀπέλθωμεν, εἶδομεν τὸν ὑπηρέτην τοῦ Τσεμεκμάρεβ νὰ τρέχῃ πρὸς τὴν οἰκίαν. Ὁ στρατιώτης ἦτο χωρὶς πηλίκιον, τρομερὰ τρομαγμένος. Μόλις ἐπλησίασε μᾶς ἐφώναξε:

—Κύριε Ἰλαρχε, συμφορά, ὁ ὑπολοχαγὸς Τσεμεκμάρεβ ἠτοκτόνησε.

Ἐσπεύσαμεν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Τσεμεκμάρεβ, τὸν εὔρωμεν ἐξηλωμένον εἰς τὸ ἔδαφος, ὁ Τάτης ἦτο λερωμένος μὲ αἷμα πλῆσιόν του δὲ ἦτο ἓνα πιστόλι. Εἰς τὸ γραφεῖον του εὔρωμεν ἓνα σημεῖωμα καὶ παρ' αὐτὸ ἓνα χρονόμετρον, τὸ ὁποῖον ἦτο τελείως ὁμοιον μὲ τὸ χρονόμετρον τοῦ Ὀλοσόβκι. Τὸ

σημεῖωμα περιεῖχε τὰς ἐξῆς γραμμάς:

—Σύντροφοι. Σᾶς ὀρκίζομαι εἰς τὸν Θεόν* εἰς τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ, ὅτι δὲν εἶμαι ἔνοχος αὐτῆς τῆς κλοπῆς. Δὲν ἐπέτρεψα νὰ μὲ ἐρευνήσετε, διότι εἰς τὰ θυλάκιά μου εἶχα ἓνα χρονόμετρον ἀκριβῶς ὅμοιον μὲ τὸ τοῦ Ὀλοσόβκι τὸ ὁποῖον εἶχα κληρονομήσει ἀπὸ τὸν Πάππον μου. Δυστυχῶς δὲν ζῆ κανεὶς ἀπὸ ἐκείνους τοῦ θὰ ἠδύναντο νὰ βεβαιώσουν τὴν ἀκρίβειαν τῶν ὄσων λέγω. Δὲν μοῦ μένει παρὰ ἡ ἐκλογή μεταξὺ τῆς αἰσχύνῃς καὶ τοῦ θανάτου. Ἐκλέγω τὸ τελευταῖον. Ἐὰν ἤθελε εὑρεθῆ τοῦ Ὀλοσόβκι καὶ ἀποδέιχθῃ ἡ ἀθωότης μου τότε παρακαλῶ τὰ πράγματά μου ὅλα νὰ διαμοιρασθῶσι μεταξὺ τῶν συντρόφων μου. Διορίζω τὸν Ἰβάνωβ. ἐκτελεστήν τῆς διαθήκης μου καὶ παρακαλῶ αὐτὸν νὰ λάβῃ ὡς ἀνάμνησιν τὸ χρονόμετρον. *Ὁ θεῖος μου ἐβουλόθη πάλιν εἰς τοὺς συλλογισμοὺς του. Ἐπειτα ἀφου ἔβηξε ἐλαφρὰ εἶπε: Βλέπεις. Τὶ παιγνὶ διαμῆς παίζει ἡ ζωή.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

* Ἡ παρουσία τοῦ ἀνωτάτου Διοικητοῦ εἶνα ἀπαραίτητος. Αὐτὸς εἶναι ἡ κεφαλὴ. Αὐτὸς εἶναι τὸ πᾶν δι' ἓνα στρατόν. Δὲν ἦσαν οἱ Ῥωμαῖοι ἀετοὶ ἐκεῖνοι ποῦ καθυπέταξαν τὴν Γαλατίαν, ἀλλὰ ὁ Καῖσαρ. Δὲν ἦτο ὁ στρατὸς τῆς Καρχηδῶνος ἐκείνος ποῦ ἔκαμε τὰς λεγεῶνας νὰ τρέμουν πρὸ τῶν πιλῶν τῆς Ῥώμης, ἀλλὰ ὁ Ἀννίβας, Δὲν ἦτο ἡ Μακεδονικὴ φάλαγξ ἣτις ἔφθασε μέγρι τῶν Ἰνδιῶν, ἀλλὰ ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος.

* *

* Ἐτος 1800. Μετὰ τὴν περίλαμπρον νίκην τοῦ Μαργέκο πολλοὶ Γρεναδιέροι, Οὐγγροι καὶ Γερμανοὶ συλληφθέντες οἰχμάλωτοι, ὅτε διήρχοντο πρὸ αὐτοῦ, ἤρχισαν νὰ φωνάζουν Ζήτω ὁ Βοναπάρτης! Τότε ὁ Ναπολέων παρα-

τηρεῖ: Τὶ πράγμα εἶναι ἡ δύναμις τῆς φαντασίας. Ἴδου ἄνθρωποι, οἵτινες οὐδέποτε μὲ εἶδον, ἀλλὰ μόνον ἤκουσαν νὰ ὀμιλοῦν περὶ ἐμοῦ. Καὶ τὸ πασιδόξον τοῦτο ἐμφανίζεται εἰς ὅλας τὰς ἡλικίας, εἰς ὅλας τὰς χώρας, εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας. Ναί. ἡ φαντασία κυβερνᾷ τὸν κόσμον, Δὲν κυβερνᾷται ὁ ἄνθρωπος παρὰ μόνον διὰ μέσου τῆς φαντασίας.

* *

Παράδοξος ὁμολογία διὰ τὴν τέχνην τοῦ κυβερνᾶν τοὺς ἀνθρώπους:

* Ἡ πολιτικὴ μου εἶναι ἡ ἐξῆς: Νὰ κυβερνῶ τοὺς ἀνθρώπους καθ' ὃν τρόπον οἱ περισσότεροι θὰ ἐπεθύμουν νὰ κυβερνηθῶσιν. Αὐτὸς εἶναι ὁ καλλίτερος τρόπος διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας.

